

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే
॥ ద్వితీయాష్టకే తృతీయః ప్రశ్నః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
॥ ద్వితీయాష్టకే తృతీయః ప్రశ్నః ॥

హరిః ఓ(4)ం ।

బ్రహ్మవాది॑నో వద॑ంతి ।

కిం చ॑తుర్హోతృ॑ణాం చ॑తుర్హోతృ॑త్వమి॒తి ।

యదే॒వైషు చ॑తుర్థా హో॑తారః ।

తేన చ॑తుర్హోతారః ।

తస్మా॑చ్ఛతుర్హోతార ఉ॑చ్యంతే ।

తచ్ఛతుర్హోతృ॑ణాం చ॑తుర్హోతృ॑త్వం ।

సోమో వై చ॑తుర్హోతా ।

అగ్నిః పంచ॑హోతా ।

ధాతా ష॑డ్ధోతా ।

ఇంద్రః సప్త॑హోతా ॥ 1 ॥

ప్రజాప॑తిర్దశ॑హోతా ।

య ఏ॒వం చ॑తుర్హోతృ॑ణామ్పృ॒థ్విం వేద॑ ।

ఋధ్వో॑త్యే॒వ ।

య ఏ॒షామే॒వం బంధు॑తాం వేద॑ ।

బంధు॑మాన్భవ॑తి ।

Please let us know of any errors in this text.

య ఏ॒షామే॒వం క్ల॒ప్తిం వే॒ద |
 కల్ప॑తే॒ఽస్మై |
 య ఏ॒షామే॒వమా॒యత॑నం వే॒ద |
 ఆ॒యత॑న॒వాన్భవ॑తి |
 య ఏ॒షామే॒వం ప్ర॒తిష్ఠా॑ం వే॒ద || 2 ||

ప్రత్యే॒వ తి॒ష్ఠతి॑ |
 బ్ర॒హ్మ॒వాది॑నో వద॑ంతి |
 ద॒శహో॑తా చతు॑ర్హోతా |
 పంచ॑హోతా ష॒డ్ధోతా॑ సప్త॑హోతా |
 అథ క॒స్మాచ్ఛు॑తుర్హోతా॒ర ఉ॒చ్యంత॑ ఇతి॑ |
 ఇంద్రో॒ వై చతు॑ర్హోతా |
 ఇంద్రః॒ ఖలు॒ వై శ్రేష్ఠో॑ దే॒వతా॑నాముపదేశ॑నాత్ |
 య ఏ॒వమింద్ర॑గ్గ్ శ్రేష్ఠం దే॒వతా॑నాముపదేశ॑నాద్వేద॑ |
 వసి॑ష్ఠః సమా॒నానాం॑ భవతి |
 తస్మా॑చ్ఛ్రేష్ఠ॒మాయంతం॑ ప్రథ॒మేనై॒వాను॑బుధ్యంతే |
 అ॒యమాగ॑న్ |
 అ॒యమ॑వాసాదితి |
 కీర్తి॑ర॒స్య పూ॒ర్వాఽగ॑చ్ఛతి జన॑తామాయతః |
 అథో॑ ఏ॒నం ప్రథ॒మేనై॒వాను॑బుధ్యంతే |

అ॒య॒మాగ॑న్న్ |

అ॒య॒మ॒వా॒సాది॑తి || 3 ||

స॒ప్త॒హో॒తా ప్ర॒తి॒ష్ఠాం వేద॑ బుధ్యంతే షట్పు || 1 ||

దక్షి॑ణాం ప్రతిగ్రహి॒ష్యంధ్ర॑ప్తద॒శకృ॑త్వోఽపా॒న్యాత్ |

ఆత్మా॑న॒మే॒వ స॒మి॒ంధే |

తే॒జ॒సే వీ॒ర్యా॑య |

అథో॑ ప్ర॒జాప॑తిరే॒వైనాం॑ భూ॒త్వా ప్రతి॑గృ॒హ్ణాతి |

ఆత్మ॑నోఽనా॒ర్యైః |

యద్యే॑న॒మార్తి॒వ్యాజ్యా॑ద్వృ॒తగ్ం సం॑తం ని॒హరే॑రన్ |

ఆగ్ని॑ద్ధే జు॒హుయా॑ద్దశ॒హోతా॑రం |

చతు॑ర్గ్రహి॒తేనా॑జ్యే॒న |

పు॒రస్తా॑త్ప్రత్యంక్తి॒ష్టన్ |

ప్రతి॑లో॒మం వి॒గ్రాహం॑ || 4 ||

ప్రా॒ణానే॒వాస్యో॑పదాసయతి |

యద్యే॑నం పు॒నరు॑పశిక్షే॒యః |

ఆగ్ని॑ద్ధ ఏ॒వ జు॒హుయా॑ద్దశ॒హోతా॑రం |

చతు॑ర్గ్రహి॒తేనా॑జ్యే॒న |

పశ్చా॑త్ప్రాజాసీ॒నః |

అను॑లో॒మమ॑వి॒గ్రాహం॑ |

ప్రా॒ణానే॒వాస్మై॑ కల్పయతి |

ప్రా॒యశ్చి॒త్తి వా॒గ్తోతే॑త్యృ॒తుము॑ఖ బు॒తుము॑ఖే జు॒హోతి॑ ।
 బు॒తూనే॑వా॒స్మై క॒ల్పయ॑తి ।
 క॒ల్పం॑తే॒ఽస్మా బు॒తవః॑ ॥ 5 ॥

క్ల॒ష్టా అ॒స్మా బు॒తవ॑ ఆ॒యంతి॑ ।
 ష॒డ్ధోతా॑ వై భూ॒త్వా ప్ర॒జాప॑తిరి॒దగ్ం స॒ర్వమ॑స్స॒జత॑ ।
 స మ॒నోఽస్స॑జత ।
 మ॒నసో॑ఽధి గా॒యత్రీ॑మ॒స్సజ॑త ।
 త॒థ్గాయ॑త్రీం య॒శ ఆర్చ॑చ్ఛత్ ।
 తా॒మాఽల॑భత ।

గా॒యత్రీ॑యా అ॒ధి ఛం॒దాగ్ం॑స్స॒స్సజ॑త ।
 ఛం॒దోభ్యో॑ఽధి సా॒మ ।
 త॒థ్సామ॑ య॒శ ఆర్చ॑చ్ఛత్ ।
 తదా॑ఽల॒భత॑ ॥ 6 ॥

సా॒మోఽధి॑ య॒జుగ్ం॑స్స॒స్సజ॑త ।
 య॒జుర్భ్యో॑ఽధి వి॒ష్ణుం ।
 తద్వి॒ష్ణుం య॒శ ఆర్చ॑చ్ఛత్ ।
 తా॒మాఽల॑భత ।

వి॒ష్ణోర॑భ్యో॒షధీ॑ర॒స్సజ॑త ।
 ఓ॒షధీ॑భ్యో॒ఽధి సా॒మం ।
 తథ్సా॑మం య॒శ ఆర్చ॑చ్ఛత్ ।

తమా॑లభ॑త |

సో॒మా॒దధి॑ ప॒శూన॑స్స॒జత॑ |

ప॒శుభ్యో॑ఽధి॒ంద్రం॑ || 7 ||

తది॑ంద్రం॒ యశ॑ ఆర్చ॒చ్ఛత్ |

తదే॑నం నాతి॒ప్రాచ్య॑వత |

ఇంద్ర॑ ఇవ॒ యశస్వీ॑ భ॒వతి॑ |

య ఏ॒వం వేద॑ |

నై॒నం యశో॑ఽతి॒ప్రచ్య॑వతే |

యద్వా॑ ఇదం కి॒ంచ॑ |

తథ్సర్వ॑ముత్తా॒న ఏ॒వాంగీ॑రసః ప్రత్య॑గృ॒హ్ణాత్ |

తదే॑నం ప్రతి॒గృహీ॑తం నాహీ॒నత్ |

యత్కి॑ంచ ప్రతి॒గృహ్ణీ॑యాత్ |

తథ్సర్వ॑ముత్తా॒నస్త్యా॑ఽఽంగీ॒రసః॑ ప్రతి॒గృహ్ణా॑త్వి॒త్యేవ॑

ప్రతి॒గృహ్ణీ॑యాత్ |

ఇ॒యం వా ఉ॑త్తా॒న ఆంగీ॑రసః |

అన॑యై॒వైనత్ప్ర॑తి గృ॒హ్ణాతి॑ |

నై॒నగ్ం॑ హి॒నస్తి॑ |

బర్హి॑షా ప్రతీ॒యాధ్గాం॑ వా॒శ్వం వా॑ |

ఏ॒తద్వై ప॑శూ॒నాం ప్రి॒యం ధా॑మ |

ప్రి॒యేణై॒వైనం॑ ధా॒మ్నా ప్రత్యే॑తి || 8 ||

వి॒గ్రాహ॑మృతవ॒స్తదా॑లభతే॒ంద్రం గృ॑హ్ణీయాథ్థట్ట॑ || 2 ||

యో వా అవి॑ద్వాన్నివ॒ర్తయ॑తే |
 విశీ॑ర్షా సపా॒ష్మాఽము॑ష్మి॒న్లోకే భ॑వతి |
 అథ యో వి॑ద్వాన్నివ॒ర్తయ॑తే |
 సశీ॑ర్షా విపా॒ష్మాఽము॑ష్మి॒న్లోకే భ॑వతి |
 దే॒వతా॑ వై స॒ప్త పు॑ష్టికా॒మా న్య॑వర్తయంత |
 అగ్ని॑శ్చ పృథి॒వీ చ |
 వాయు॑శ్చాంతరి॒క్షం చ |
 ఆది॑త్యశ్చ ద్యౌశ్చ చంద్ర॑మాః |
 అగ్ని॑ర్వ్యవర్తయత |
 స సా॑హస్రమపు॒ష్యత్ || 9 ||

పృథి॒వీ న్య॑వర్తయత |
 సౌష॑ధీభిర్వనస్ప॒తిభి॑రపు॒ష్యత్ |
 వాయు॑ర్వ్యవర్తయత |
 స మరీ॑చీభిరపు॒ష్యత్ |
 అంతరి॑క్షం న్య॑వర్తయత |
 తద్వయో॑భిరపు॒ష్యత్ |
 ఆది॑త్యో న్య॑వర్తయత |
 స ర॒శ్మిభి॑రపు॒ష్యత్ |
 ద్యౌర్వ్య॑వర్తయత |

సా నక్షత్రైరపుష్యత్ |
 చంద్రమా న్యవర్తయత |
 సోఽహోరాత్రైరర్థమాసైర్మాసైర్ముతుభిః
 సంవత్సరేణాపుష్యత్ |
 తానోషాన్పుష్యతి |
 యాగ్స్తేఽపుష్యన్ |
 య ఏవం విద్వాన్ని చ వర్తయతే పరి చ || 10 ||

అపుష్యన్ నక్షత్రైరపుష్యత్పంచ చ || 3 ||

తస్య వా అగ్నేర్హిరణ్యం ప్రతిజగ్రహుషః |
 అర్థమింద్రియస్యాపాక్రామత్ |
 తదేతేనైవ ప్రత్యగృహ్లాత్ |
 తేన వై సోఽర్థమింద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త |
 అర్థమింద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్తే |
 య ఏవం విద్వాన్ హిరణ్యం ప్రతిగృహ్లాతి |
 అథ యోఽవిద్వాన్ప్రతిగృహ్లాతి |
 అర్థమస్యేంద్రియస్యాపక్రామతి |
 తస్య వై సోమస్య వాసః ప్రతిజగ్రహుషః |
 తృతీయమింద్రియస్యాపాక్రామత్ || 11 ||

తదేతేనైవ ప్రత్యగృహ్లాత్ |
 తేన వై స తృతీయమింద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త |

తృతీ॑యమి॒ంద్రియ॑స్యాత్మ॒న్నుపా॑ధత్తే ।
 య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్ వా॑సః ప్రతి॒గృహ్లా॑తి ।
 అథ యో॒ఽవి॒ద్వాన్ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 తృతీ॑యమస్యే॒ంద్రియ॑స్యాప॒క్రామ॑తి ।
 తస్య॑ వై రుద్ర॒స్య గాం ప్రతి॑జగ్రహుషః ।
 చతు॒ర్థమి॒ంద్రియ॑స్యాపా॒క్రామత్ ।
 తామే॑తేనై॒వ ప్రత్య॑గృహ్లాత్ ।
 తేన॑ వై స చతు॒ర్థమి॒ంద్రియ॑స్యాత్మ॒న్నుపా॑ధత్త ॥ 12 ॥

చతు॒ర్థమి॒ంద్రియ॑స్యాత్మ॒న్నుపా॑ధత్తే ।
 య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్గాం ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 అథ యో॒ఽవి॒ద్వాన్ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 చతు॒ర్థమస్యే॒ంద్రియ॑స్యాప॒క్రామ॑తి ।
 తస్య॑ వై వరు॒ణస్యా॑శ్వం ప్రతి॑జగ్రహుషః ।
 పంచ॑మమి॒ంద్రియ॑స్యాపా॒క్రామత్ ।
 తామే॑తేనై॒వ ప్రత్య॑గృహ్లాత్ ।
 తేన॑ వై స పంచ॑మమి॒ంద్రియ॑స్యాత్మ॒న్నుపా॑ధత్త ।
 పంచ॑మమి॒ంద్రియ॑స్యాత్మ॒న్నుపా॑ధత్తే ।
 య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్శ్వం ప్రతి॑గృహ్లాతి ॥ 13 ॥

అథ యో॒ఽవి॒ద్వాన్ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 పంచ॑మమస్యే॒ంద్రియ॑స్యాప॒క్రామ॑తి ।

తస్య వై ప్రజాపతేః పురుషం ప్రతిజగ్రహుషః |
 షష్ఠమింద్రియస్యాపాక్రామత్ |
 తమేతేనైవ ప్రత్యగృహ్ణాత్ |
 తేన వై స షష్ఠమింద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త |
 షష్ఠమింద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్తే |
 య ఏవం విద్వాన్పురుషం ప్రతిగృహ్ణాతి |
 అథ యోఽవిద్వాన్ప్రతిగృహ్ణాతి |
 షష్ఠమస్యేంద్రియస్యాపక్రామతి || 14 ||

తస్య వై మనోస్తల్పం ప్రతిజగ్రహుషః |
 సప్తమమింద్రియస్యాపాక్రామత్ |
 తమేతేనైవ ప్రత్యగృహ్ణాత్ |
 తేన వై స సప్తమమింద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త |
 సప్తమమింద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్తే |
 య ఏవం విద్వాగ్స్తల్పం ప్రతిగృహ్ణాతి |
 అథ యోఽవిద్వాన్ప్రతిగృహ్ణాతి |
 సప్తమమస్యేంద్రియస్యాపక్రామతి |
 తస్య వా ఉత్తానస్యాంగీరసస్యాప్రాణత్ప్రతిజగ్రహుషః |
 అష్టమమింద్రియస్యాపాక్రామత్ || 15 ||

తదేతేనైవ ప్రత్యగృహ్ణాత్ |
 తేన వై సోఽష్టమమింద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త |

అష్టమమింద్రియస్యాత్మన్నపాధత్తే |
 య ఏవం విద్వానప్రాణత్ప్రతిగృహ్లాతి |
 అథ యోఽవిద్వాన్ప్రతిగృహ్లాతి |
 అష్టమమస్యేంద్రియస్యాపక్రామతి |
 యద్వా ఇదం కించ |
 తథ్సర్వముత్తాన ఏవాంగీరసః ప్రత్యగృహ్లాత్ |
 తదేనం ప్రతిగృహ్లాతం నాహినత్ |
 యత్కించ ప్రతిగృహ్లాతాత్ |
 తథ్సర్వముత్తానస్త్వాఽఽంగీరసః ప్రతిగృహ్లాత్విత్యేవ
 ప్రతిగృహ్లాతాత్ |
 ఇయం వా ఉత్తాన ఆంగీరసః |
 అనయైవైనత్ప్రతిగృహ్లాతి |
 నైనగ్ం హినస్తి || 16 ||

తృతీయమింద్రియస్యాపక్రామచ్ఛతుర్థమింద్రియస్యాత్మన్నపాధత్తాశ్చం ప్రతిగృహ్లాతి
 షష్టమస్యేంద్రియస్యాపక్రామత్యష్టమమింద్రియస్యాపక్రామత్ప్రతిగృహ్లాతాచ్ఛత్వారి చ || 4 ||

తస్య వా అగ్నిర్హిరణ్యగ్ం సోమస్య వాసస్తదేతేన రుద్రస్య
 గాం తామేతేన వరుణస్యాశ్వం ప్రజాపతేః పురుషం మనోస్తల్పం
 తమేతేనోత్తానస్య తదేతేనాప్రాణద్యద్వై |
 అర్థం తృతీయమష్టమం తచ్ఛతుర్థం తాం పంచమగ్ం షష్ఠగ్ం సప్తమం తం |
 తదేతేన ద్వై తామేతేనైకం తమేతేన త్రిణి తదేతేనైకం ||

బ్ర॒హ్మ॒వాది॑నో వద॑ంతి ।
 య॒ద్దశ॑హోతా॒రః స॒త్రమా॑సత ।
 కేన॑ తే గృ॒హప॑తినాఽఽర్హ॒వన్ ।
 కేన॑ ప్ర॒జా అ॑స్మజంతేతి ।
 ప్ర॒జాప॑తినా వై తే గృ॒హప॑తినాఽఽర్హ॒వన్ ।
 తేన॑ ప్ర॒జా అ॑స్మజంత ।
 య॒చ్ఛతు॑ర్హోతా॒రః స॒త్రమా॑సత ।
 కేన॑ తే గృ॒హప॑తినాఽఽర్హ॒వన్ ।
 కేనో॑షధీ॒రస్మజ॑ంతేతి ।
 సోమే॑న వై తే గృ॒హప॑తినాఽఽర్హ॒వన్ ॥ 17 ॥

తేనో॑షధీ॒రస్మజ॑ంత ।
 య॒త్పంచ॑హోతా॒రః స॒త్రమా॑సత ।
 కేన॑ తే గృ॒హప॑తినాఽఽర్హ॒వన్ ।
 కేనై॑భ్యో లోకే॒భ్యోఽసు॑రాన్ప్రాణుదంత ।
 కేనై॑షాం పశూ॒నవృ॑ంజతేతి ।
 అగ్ని॑నా వై తే గృ॒హప॑తినాఽఽర్హ॒వన్ ।
 తేనై॑భ్యో లోకే॒భ్యోఽసు॑రాన్ప్రాణుదంత ।
 తేనై॑షాం పశూ॒నవృ॑ంజత ।
 య॒ద్దక్షో॑తా॒రః స॒త్రమా॑సత ।
 కేన॑ తే గృ॒హప॑తినాఽఽర్హ॒వన్ ॥ 18 ॥

కేన॒ర్తూన॑కల్పయంతే॒తి |
 ధా॒త్రా వై తే గృ॒హప॑తినాఽఽర్థ్నవన్న్ |
 తేన॒ర్తూన॑కల్పయంత |
 యథ్న॒ష్టహో॑తారః స॒త్రమా॑సత |
 కేన॒ తే గృ॒హప॑తినాఽఽర్థ్నవన్న్ |
 కేన॒ సువ॑రాయన్న్ |
 కేనే॒మాన్లో॑కాంధ్నమ॑తన్వన్నితి |
 అ॒ర్యం॒ణా వై తే గృ॒హప॑తినాఽఽర్థ్నవన్న్ |
 తేన॒ సువ॑రాయన్న్ |
 తేనే॒మాన్లో॑కాంధ్నమ॑తన్వన్నితి || 19 ||

ఏ॒తే వై దే॒వా గృ॒హప॑తయః |
 తాన్ య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్ |
 అ॒ప్యన్య॑స్య గా॒ర్హప॑తే దీ॒క్షతే॑ |
 అ॒వాంత॑రమే॒వ స॒త్త్రిణా॑మృధ్నోతి |
 యో వా అ॒ర్యమ॑ణం వేద |
 దాన॑కామా అ॒స్మై ప్ర॒జా భ॑వంతి |
 య॒జ్ఞో వా అ॒ర్యమా॑ |
 ఆ॒ర్యా॑వసతిరితి వై త॒మాహు॑ర్యం ప్ర॒శగ్ంస॑ంతి |
 ఆ॒ర్యా॑వసతిర్భవతి |
 య ఏ॒వం వేద॑ || 20 ||

యద్వా ఇదం కిం॑చ |
 తథ్సర్వం॑ చతుర్హోతా॑రః |
 చతుర్హోతృ॑భ్యోఽధి॑ యజ్ఞో నిర్మితః॑ |
 స య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్ వి॒వదే॑త |
 అహమే॒వ భూ॒యో వేద॑ |
 యశ్చతుర్హోత్రాన్॑ వేదే॑తి |
 స హ్యే॒వ భూ॒యో వేద॑ |
 యశ్చతుర్హోత్రాన్॑ వేద॑ |
 యో వై చతుర్హోత్రా॑ణాం హోత్రాన్॑ వేద॑ |
 సర్వా॑ను ప్ర॒జాస్వ॑న్నమత్తి || 21 ||

సర్వా దిశో॑ఽభిజయతి |
 ప్ర॒జాప॑తిర్వై దశ॑హోత్రా॑ణాం హోతా॑ |
 సోమశ్చతుర్హోత్రా॑ణాం హోతా॑ |
 అగ్నిః పంచ॑హోత్రా॑ణాం హోతా॑ |
 ధాతా॑ షడ్ధోత్రా॑ణాం హోతా॑ |
 అర్యమా సప్త॑హోత్రా॑ణాం హోతా॑ |
 ఏతే॑ వై చతుర్హోత్రా॑ణాం హోతా॑రః |
 తాన్ య ఏ॒వం వేద॑ |
 సర్వా॑ను ప్ర॒జాస్వ॑న్నమత్తి |
 సర్వా దిశో॑ఽభిజయతి || 22 ||

అర్థు॒వ॒న్నా॒ర్థు॒వ॒న్నిత్యే॒వం వే॒దా॑త్తి స॒ర్వా ది॒శో॒భి జ॑యతి || 5 ||

వై తే॑న స॒త్రం కే॑న ||

ప్ర॒జాప॑తిః ప్ర॒జాః సృ॒ష్ట్యా వ్య॑స్రగ్ంసత |

స హృ॑దయం భూ॒తోఽశ॑యత్ |

ఆత్మ॑న్ హా(3) ఇత్య॑హ్వయత్ |

ఆపః॑ ప్రత్య॑శృణ్వన్ |

తా అ॒గ్నిహో॑త్రేణై॒వ య॑జ్ఞక్రతునోపప॒ర్యావ॑ర్తంత |

తాః కు॑సింధముపాహన్ |

తస్మా॑దగ్నిహోత్రస్య య॑జ్ఞక్రతోః |

ఏక॑ ఋత్విక్ |

చతు॑ష్కతోఽహ్వయత్ |

అ॒గ్నిర్వా॒యురా॑దిత్యశ్చంద్ర॒మాః || 23 ||

తే ప్రత్య॑శృణ్వన్ |

తే ద॑ర్శపూర్ణమాసాభ్యామే॒వ

య॑జ్ఞక్రతునోపప॒ర్యావ॑ర్తంత |

త ఉ॑పాహగ్గశ్చత్వార్యంగాని |

తస్మా॑ద్దర్శపూర్ణమాసయోర్య॑జ్ఞక్రతోః |

చత్వార॑ ఋత్విజః |

పంచ॑కృతోఽహ్వయత్ |

పశ॑వః ప్రత్య॑శృణ్వన్ |

తే చాతుర్మాస్యైరేవ యజ్ఞక్రతునోపపర్యావర్తంత |
 త ఉపాహన్తోమ చవీం మాగ్ంసమస్థి మజ్ఞానం |
 తస్మాచ్ఛాతుర్మాస్యానాం యజ్ఞక్రతోః || 24 ||

పంచర్షిజః |
 షట్కృతోఽహ్వయత్ |
 ఋతవః ప్రత్యశృణ్వన్ |
 తే పశుబంధేనైవ యజ్ఞక్రతునోపపర్యావర్తంత |
 త ఉపాహంధ్న నావాండౌ శిశ్నమవాంచం ప్రాణం |
 తస్మాత్పశుబంధస్య యజ్ఞక్రతోః |
 షడ్వత్రిజః |
 సప్తకృతోఽహ్వయత్ |
 హోత్రాః ప్రత్యశృణ్వన్ |
 తాః సాంయేనైవాధ్వరేణ యజ్ఞక్రతునోపపర్యావర్తంత || 25 ||

తా ఉపాహంధ్నప్తశీర్షణ్యాన్పాణాన్ |
 తస్మాద్ధ్నోయస్యాధ్వరస్య యజ్ఞక్రతోః |
 సప్త హోత్రాః ప్రాచీర్వషట్కుర్వంతి |
 దశకృతోఽహ్వయత్ |
 తపః ప్రత్యశృణోత్ |
 తత్కర్మణైవ సంవధ్నరేణ
 సర్వైర్యజ్ఞక్రతుభిరుపపర్యావర్తత |

తథ్సర్వమాత్మానమపరివర్తముపౌహత్ |
 తస్మాద్ధ్వంవధ్వరే సర్వే యజ్ఞక్రతవోఽవరుధ్యంతే |
 తస్మాద్దశహోతా చతుర్హోతా |
 పంచహోతా షడ్ధోతా సప్తహోతా |
 ఏకహోత్రే బలిగ్ం హరంతి |
 హరంత్యస్మై ప్రజా బలిం |
 ఐనమప్రతిఖ్యాతం గచ్ఛతి |
 య ఏవం వేద || 26 ||

చంద్రమాశ్చాతుర్మాస్యానాం యజ్ఞక్రతోరధ్వరేణ యజ్ఞక్రతునోప
 పర్యావర్తంత సప్తహోతా చత్వారి చ || 6 ||

ప్రజాపతిః పురుషమస్సృజత |
 సోఽగ్నిరబ్రవీత్ |
 మమాయమన్నమస్త్వితి |
 సోఽబిభేత్ |
 సర్వం వై మాయం ప్రధక్ష్యతీతి |
 స ఏతాగ్శ్చతుర్హోతృనాత్మస్పరణానపశ్యత్ |
 తాసజుహోత్ |
 తైర్వై స ఆత్మానమస్సృణోత్ |
 యదగ్నిహోత్రం జుహోతి |
 ఏకహోతారమేవ తద్యజ్ఞక్రతుమాప్నోత్యగ్నిహోత్రం || 27 ||

కు॒సి॒ంధం చా॒ఽఽత్య॑నః స్పృ॒ణోతి॑ |
 ఆది॒త్యస్య॑ చ సా॒యుజ్యం॑ గచ్ఛతి |
 చతు॒రున్న॑యతి |
 చతు॒ర్హోతా॑రమే॒వ తద్య॑జ్ఞక్రతుమా॒ప్నోతి॑ దర్శ॒పూర్ణ॑మా॒సౌ |
 చత్వారి॑ చాత్మనోఽం॒గాని స్పృ॒ణోతి॑ |
 ఆది॒త్యస్య॑ చ సా॒యుజ్యం॑ గచ్ఛతి |
 చతు॒రున్న॑యతి |
 సమి॒త్ప్ర॑చమి |
 పంచ॑హోతా॒రమే॒వ తద్య॑జ్ఞక్రతుమా॒ప్నోతి॑ చాతు॒ర్మాస్యా॑ని |
 లోమ॑ ఛవిం మా॒గ్ంస॑మస్థి మజ్జా॒నం || 28 ||

తాని॑ చాత్మనః స్పృ॒ణోతి॑ |
 ఆది॒త్యస్య॑ చ సా॒యుజ్యం॑ గచ్ఛతి |
 చతు॒రున్న॑యతి |
 ద్విర్జు॒హోతి॑ |
 షడ్ధోతా॒రమే॒వ తద్య॑జ్ఞక్రతుమా॒ప్నోతి॑ పశు॒బంధం॑ |
 స్తనా॑వాండౌ శి॒శ్నమ॑వాంచం ప్రా॒ణం |
 తాని॑ చాత్మనః స్పృ॒ణోతి॑ |
 ఆది॒త్యస్య॑ చ సా॒యుజ్యం॑ గచ్ఛతి |
 చతు॒రున్న॑యతి |
 ద్విర్జు॒హోతి॑ || 29 ||

సమిధ్సప్తమీ ।
 సప్తహోతారమేవ తద్యజ్ఞక్రతుమాప్నోతి సాంయమధ్వరం ।
 సప్త చాత్మసః శీర్షణ్యాన్ప్రాణాన్స్పృణోతి ।
 ఆదిత్యస్య చ సాయుజ్యం గచ్ఛతి ।
 చతురున్నయతి ।
 ద్విర్జుహోతి ।
 ద్వర్షిమార్ష్టి ।
 ద్విః ప్రాశ్నాతి ।
 దశహోతారమేవ తద్యజ్ఞక్రతుమాప్నోతి సంవధ్వరం ।
 సర్వం చాత్మానమపరివర్గగ్ స్పృణోతి ।
 ఆదిత్యస్య చ సాయుజ్యం గచ్ఛతి ॥ 30 ॥

అగ్నిహోత్రం మజ్జానం ద్విర్జుహోత్యపరివర్గగ్ స్పృణోత్యేకం చ ॥ 7 ॥

(అపక్రామత గర్భిణ్యః)

ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాయేయేతి ।
 స తపోఽతప్యత ।
 సోఽంతర్వానభవత్ ।
 స హరితః శ్యావోఽభవత్ ।
 తస్మాద్ధ్యుంతర్వత్నీ ।
 హరిణీ సతీ శ్యావా భవతి ।
 స విజాయమానో గర్భేణాతామ్యత్ ।

స తాంతః కృష్ణః శ్యావోఽభవత్ |
 తస్మాత్తాంతః కృష్ణః శ్యావో భవతి |
 తస్యాసురేవాజీవత్ || 31 ||

తేనాసునాఽసురానసృజత |
 తదసురాణామసురత్వం |
 య ఏవమసురాణామసురత్వం వేద |
 అసుమానేవ భవతి |
 నైనమసుర్జహతి |
 సోఽసురాంధృష్ట్యా పితేవామన్యత |
 తదను పితౄనసృజత |
 తత్పితౄణాం పితౄత్వం |
 య ఏవం పితౄణాం పితౄత్వం వేద |
 పితేవైవ స్వానాం భవతి || 32 ||

యంత్యస్య పితరో హవం |
 స పితౄంధృష్ట్యాఽమనస్యత్ |
 తదను మనుష్యానసృజత |
 తన్మనుష్యాణాం మనుష్యత్వం |
 య ఏవం మనుష్యాణాం మనుష్యత్వం వేద |
 మనస్వేవ భవతి |
 నైనం మనుర్జహతి |

తస్మై మనుష్యాంభుసృజానాయ |
 దివా దేవత్రాభవత్ |
 తదను దేవాససృజత |
 తద్దేవానాం దేవత్వం |
 య ఏవం దేవానాం దేవత్వం వేద |
 దివా హైవాస్య దేవత్రా భవతి |
 తాని వా ఏతాని చత్వార్యంభాగ్గంసి |
 దేవా మనుష్యాః పితరోఽసురాః |
 తేషు సర్వేష్యంభో నభ ఇవ భవతి |
 య ఏవం వేద || 33 ||

అజీవధ్వానాం భవతి దేవాససృజత సప్త చ || 8 ||

(యథాస్థానం గర్భిణ్యః)

బ్రహ్మవాదినో వదంతి |
 యో వా ఇమం విద్యాత్ |
 యతోఽయం పవతే |
 యదభిపవతే |
 యదభిసంపవతే |
 సర్వమాయురియాత్ |
 న పురాఽయుషః ప్రమీయేత |
 పశుమాంధ్యాత్ |

విందే॑త ప్ర॒జాం ।
యో వా ఇ॒మం వేద॑ ॥ 34 ॥

యతో॑ఽయం పవ॑తే ।
యద॑భిపవ॑తే ।
యద॑భిసంపవ॑తే ।
సర్వ॑మాయురేతి ।
న పు॒రాఽఽయు॑షః ప్రమీ॑యతే ।
పశు॑మాన్భవ॑తి ।
వింద॑తే ప్ర॒జాం ।
అధ్య॑ః పవ॑తే ।
అపో॑ఽభిపవ॑తే ।
అపో॑ఽభిసంపవ॑తే ॥ 35 ॥

అస్యాః పవ॑తే ।
ఇమా॑మభిపవ॑తే ।
ఇమా॑మభిసంపవ॑తే ।
అగ్నేః పవ॑తే ।
అగ్ని॑మభిపవ॑తే ।
అగ్ని॑మభిసంపవ॑తే ।
అంత॑రిక్షాత్పవ॑తే ।
అంత॑రిక్షమభిపవ॑తే ।

అంతరిక్షమభిసంపవతే ।

ఆదిత్యాత్పవతే ॥ 36 ॥

ఆదిత్యమభిపవతే ।

ఆదిత్యమభిసంపవతే ।

ద్యౌః పవతే ।

దివమభిపవతే ।

దివమభిసంపవతే ।

దిగ్భ్యః పవతే ।

దిశోఽభిపవతే ।

దిశోఽభిసంపవతే ।

స యత్పురస్తాద్వాతి ।

ప్రాణ ఏవ భూత్వా పురస్తాద్వాతి ॥ 37 ॥

తస్మాత్పురస్తాద్వాంతం ।

సర్వాః ప్రజాః ప్రతినందంతి ।

ప్రాణో హి ప్రియః ప్రజానాం ।

ప్రాణ ఇవ ప్రియః ప్రజానాం భవతి ।

య ఏవం వేద ।

స వా ఏష ప్రాణ ఏవ ।

అథ యద్దక్షిణతో వాతి ।

మాతరిశ్చైవ భూత్వా దక్షిణతో వాతి ।

తస్మాద్దక్షిణతో వాంతం విద్యాత్ |

సర్వా దిశ ఆవాతి || 38 ||

సర్వా దిశోఽనువివాతి |

సర్వా దిశోఽనుసంవాతీతి |

స వా ఏష మాతరిశ్వైవ |

అథ యత్పశ్చాద్వాతి |

పవమాన ఏవ భూత్వా పశ్చాద్వాతి |

పూతమస్మా ఆహరంతి |

పూతముపహరంతి |

పూతమశ్నాతి |

య ఏవం వేద |

స వా ఏష పవమాన ఏవ || 39 ||

అథ యదుత్తరతో వాతి |

సవితైవ భూత్వోత్తరతో వాతి |

సవితేవ స్వానాం భవతి |

య ఏవం వేద |

స వా ఏష సవితైవ |

తే య ఏనం పురస్తాదాయంతముపవదంతి |

య ఏవాస్య పురస్తాత్పాప్మానః |

తాగ్స్తేఽపఘ్నంతి |

పురస్తాదితరాన్పామ్మనః సచంతే |
అథ య ఏనం దక్షిణత ఆయంతముపవదంతి || 40 ||

య ఏవాస్య దక్షిణతః పాప్మానః |
తాగ్స్తేఽపఘ్నుతి |
దక్షిణత ఇతరాన్పామ్మనః సచంతే |
అథ య ఏనం పశ్చాదాయంతముపవదంతి |
య ఏవాస్య పశ్చాత్పాప్మానః |
తాగ్స్తేఽపఘ్నుతి |
పశ్చాదితరాన్పామ్మనః సచంతే |
అథ య ఏనముత్తరత ఆయంతముపవదంతి |
య ఏవాస్యోత్తరతః పాప్మానః |
తాగ్స్తేఽపఘ్నుతి || 41 ||

ఉత్తరత ఇతరాన్పామ్మనః సచంతే |
తస్మాదేవం విద్వాన్ |
వీవ నృత్యేత్ |
ప్రేవ చలేత్ |
వ్యస్యేవాక్ష్యై భాషేత |
మంటయేదివ |
క్రాథయేదివ |
శృంగాయేతేవ |

ఉ॒త మో॑ప॒వదే॑యుః |
 ఉ॒త మే॑ పా॒ప్మా॒నమ॑ప॒హన్యు॑రితి |
 స॒ యాం ది॒శగ్ం స॒నిమే॑ష్యంధ్వాత్ |
 యదా॑ తాం ది॒శం వాతో॑ వాయాత్ |
 అథ॑ ప్ర॒వేయాత్ |
 ప్ర॒ వా ధా॑వయేత్ |
 సాత॑మే॒వ ర॑ది॒తం వ్యా॑థం గంధ॑మభి ప్ర॒చ్యవ॑తే |
 ఆ॒ఽస్య తం జ॒నప॑దం పూ॒ర్వా కీర్తి॑ర్గచ్ఛతి |
 దా॒నకా॑మా అ॒స్మై ప్ర॒జా భ॑వంతి |
 య ఏ॒వం వేద॑ || 42 ||

వేద సంప॑వత ఆదిత్యాత్ప॑వతే వాత్యావాత్త్యేష ప॑వమాన ఏ॒వ
 దక్షి॑ణత ఆ॒యంత॑ముప వదంతు॒త్యత్తర॑తః
 పా॒ప్మాన॒స్తాగ్న్స్తే॒ఽప॒ఘ్నంతి॑త్యష్టా చ || 9 ||

ప్ర॒జాప॑తిః సోమ॒గ్ం రా॒జాన॑మస్స॒జత॑ |
 తం త్ర॒యో వేదా॑ అ॒న్వస్స॑జ్యంత |
 తాన్ హ॒స్తేఽకు॑రుత |
 అథ॑ హ సీ॒తా సా॑విత్రి |
 సోమ॒గ్ం రా॒జానం॑ చకమే |
 శ్రద్ధా॑ము స చకమే |
 సా హ॒ పిత॑రం ప్ర॒జాప॑తిముప॒ససా॑ర |
 తగ్ం హో॑వాచ |

నమస్తే॑ అస్తు॑ భగవః॑ ।

ఉప॑ త్వాఽయాని॑ ॥ 43 ॥

ప్ర॑ త్వా పద్యే॑ ।

సోమం॑ వై రాజా॑నం కామయే॑ ।

శ్రద్ధా॑ము స కామయ॑త ఇతి॑ ।

తస్యా॑ ఉ హ స్థాగ॑రమ॒లంకారం॑ కల్ప॑యిత్వా ।

దశ॑హోతారం పుర॑స్తాద్వా॒ఖ్యాయ॑ ।

చతు॑ర్హోతారం దక్షి॑ణతః ।

పంచ॑హోతారం పశ్చా॑త్ ।

షడ్ధో॑తారముత్త॒రతః॑ ।

సప్త॑హోతారముపరి॒ష్టాత్ ।

సంభా॑రైశ్చ పత్ని॑భిశ్చ ముఖే॑లంకృత్య॑ ॥ 44 ॥

ఆఽస్యార్థం॑ వవ్రాజ॑ ।

తాగ్ం హోదీ॑క్ష్యోవాచ॑ ।

ఉప॑ మాఽఽవర్త॑స్వేతి॑ ।

తగ్ం హో॑వాచ॑ ।

భోగం॑ తు మ ఆచ॑క్ష్య ।

ఏత॑న్మ ఆచ॑క్ష్య ।

యత్తే॑ పాణా॑వీతి॑ ।

తస్యా॑ ఉ హ త్రీన్ వేదా॑న్పుదదౌ॑ ।

తస్మా॒దు హ॒ స్త్రియో॒ భోగ॒మై॒వ హ॑రయంతే ।
స॒ యః కా॒మయే॑త ప్రియః స్యా॒మితి॑ ॥ 45 ॥

యం వా కా॒మయే॑త ప్రియః స్యా॒దితి॑ ।
తస్మా॒ ఏత॑గ్గ్ స్థాగరమలంకారం కల్పయిత్వా ।
దశ॑హోతారం పురస్తాద్వాఙ్మయ ।
చతుర్॑హోతారం దక్షిణతః ।
పంచ॑హోతారం పశ్చాత్ ।
షడ్ధో॑తారముత్తరతః ।
సప్త॑హోతారముపరిష్టాత్ ।
సంభారైశ్చ పత్నిభిశ్చ ముఖే॒లంకృ॑త్య ।
ఆ॒స్యార్థం॑ వ్రజేత్ ।
ప్రియో హై॒వ భ॑వతి ॥ 46 ॥

అయాన్యలంకృత్య స్యామితి భవతి ॥ 10 ॥

బ్రహ్మా॑త్మన్వదస్స॒జత॑ ।
తద॑కామయత ।
సమా॑త్మనా పద్యేయేతి ।
ఆత్మ॑న్నాత్మన్నిత్యామంత్రయత ।
తస్మై॑ దశ॒మగ్ం హూ॒తః ప్రత్య॑శృణోత్ ।
స దశ॑హూతో॒భవత్ ।
దశ॑హూతో హ॒ వై నా॒మైషః॑ ।

తం వా ఏ॒తం దశ॑హాత॒గ్ం సం॑తం ।
 దశ॑హోతే॒త్యాచ॑క్షతే ప॒రోక్షే॑ణ ।
 ప॒రోక్ష॑ప్రియా ఇ॒వ హి దే॒వాః ॥ 47 ॥

ఆత్మ॑న్నాత్మ॒న్నిత్యా॑మంత్రయత ।
 తస్మై॑ స॒ప్తమ॑గ్ం హూ॒తః ప్రత్య॑శృణోత్ ।
 స స॒ప్తహా॑తోఽభవత్ ।
 స॒ప్తహా॑తో హ వై నా॒మైషః॑ ।
 తం వా ఏ॒తగ్ం స॒ప్తహా॑త॒గ్ం సం॑తం ।
 స॒ప్తహా॑తే॒త్యాచ॑క్షతే ప॒రోక్షే॑ణ ।
 ప॒రోక్ష॑ప్రియా ఇ॒వ హి దే॒వాః ।
 ఆత్మ॑న్నాత్మ॒న్నిత్యా॑మంత్రయత ।
 తస్మై॑ ష॒ష్ఠగ్ం హూ॒తః ప్రత్య॑శృణోత్ ।
 స ష॒ష్ఠాతో॑భవత్ ॥ 48 ॥

ష॒ష్ఠాతో హ వై నా॒మైషః॑ ।
 తం వా ఏ॒తగ్ం ష॒ష్ఠాత॑గ్ం సం॑తం ।
 ష॒ష్ఠోతే॒త్యాచ॑క్షతే ప॒రోక్షే॑ణ ।
 ప॒రోక్ష॑ప్రియా ఇ॒వ హి దే॒వాః ।
 ఆత్మ॑న్నాత్మ॒న్నిత్యా॑మంత్రయత ।
 తస్మై॑ పంచ॑మగ్ం హూ॒తః ప్రత్య॑శృణోత్ ।
 స పంచ॑హాతోఽభవత్ ।

పంచహూతో హ వై నామైషః |
 తం వా ఏతం పంచహూతగ్ం సంతం |
 పంచహోతేత్యాచక్షతే పరోక్షేణ || 49 ||

పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః |
 ఆత్మన్నాత్మన్నిత్యామంత్రయత |
 తస్మై చతుర్థగ్ం హూతః ప్రత్యశృణోత్ |
 స చతుర్హూతోఽభవత్ |

చతుర్హూతో హ వై నామైషః |
 తం వా ఏతం చతుర్హూతగ్ం సంతం |
 చతుర్హోతేత్యాచక్షతే పరోక్షేణ |
 పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః |
 తమబ్రవీత్ |

త్వం వై మే నేదిష్ఠగ్ం హూతః ప్రత్యశ్రౌషీః |
 త్వయైనానాఖ్యాతార ఇతి |
 తస్మాన్ను హైనాగ్శ్చతుర్హోతార ఇత్యాచక్షతే |
 తస్మాచ్ఛ్రూషుః పుత్రాణాగ్ం హృద్యతమః |
 నేదిష్ఠో హృద్యతమః |
 నేదిష్ఠో బ్రహ్మణో భవతి |
 య ఏవం వేద || 50 ||

దేవాః షడ్ఘాతోఽభవత్పంచహోతేత్యాచక్షతే పరోక్షేణాశ్రౌషీః షట్పు || 11 ||

బ్ర॒హ్మ॒వాది॒నః కిం దక్షి॑ణాం యో వా అవి॒ద్వాంత॑స్య వై
 బ్ర॒హ్మ॒వాది॒నో యద్ద॑శహోతారః ప్ర॒జాప॑తిర్వ్యస్తం ప్ర॒జాప॑తిః
 పు॒రుష॑ం ప్ర॒జాప॑తిరకామయత స తపః
 సోఽంత॑ర్వాన్భృహ్మ॒వాది॒నో యో వా ఇ॒మం వి॒ద్యాత్ప్ర॒జాప॑తిః
 సోమ॑గ్ం రాజా॒నం బ్ర॒హ్మత్మ॑న్వదేకాదశ || 11 ||

బ్ర॒హ్మ॒వాది॒నస్త॑స్య వా అగ్నే॑ర్యద్వా ఇదం కిం॑చ
 ప్ర॒జాప॑తిరకామయత సోఽంత॑ర్వాన్య ఏ॒వాస్య
 దక్షి॑ణతః పంచా॒శత్ || 50 ||

బ్ర॒హ్మ॒వాది॒నో య ఏ॒వం వేద॑ ||

|| హరిః ఓ(3)ం ||

|| ఇతి కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే ద్వితీయాష్టకే
 తృతీయః ప్రశ్నః సమాప్తః ||